

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

в.о. ректора Ніжинського державного
університету імені Миколи Гоголя
проф. **Бойко О.Д.**

« »

2016 року

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ

з теорії та методики дошкільного виховання

для вступників на навчання за освітньо-кваліфікаційною програмою підготовки спеціаліста зі спеціальності 7.01010101, 7.03010301 Дошкільна освіта. Практична психологія, Дошкільна освіта. Іноземна мова галузі знань 0101. Педагогічна освіта на базі освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра для денної та заочної форм навчання

Рекомендовано

кафедрою дошкільної освіти,
протокол № 8 від 17.02.2016 р.

Укладачі:

проф. Кононко О.Л.
доц. Пихтіна Н.П.
доц. Аніщук А.М.
доц. Матвієнко С.І.
асист. Ключнікова Т.А.
асист. Тукач І.І.
асист. Пісоцька Л.М.

Схвалено

Вченою радою факультету
психології та соціальної роботи,
протокол № 6 від 02.03.2016 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступного екзамену з теорії та методики дошкільного виховання складається з теоретичної та практичної частини.

Включений в програму зміст навчального матеріалу дає можливість виявити:

- рівень теоретичної підготовки студентів з дошкільної педагогіки і методик раннього і дошкільного дитинства;
- якість засвоєння основних психолого-педагогічних, методичних понять та термінів;
- знання змісту, принципів, методів, форм і закономірностей організації сучасного навчально-виховного процесу в ДНЗ;
- вміння керуватись в роботі нормативно-правовими, інструктивними, програмно-методичними документами з дошкільної освіти, робити аналіз педагогічної спадщини класиків та новаторів педагогіки, обґрунтовувати науково-теоретичні положення щодо особливостей організації навчально-виховного процесу з дітьми раннього та дошкільного віку згідно державних стандартів освіти, розуміти проблеми сучасного дошкільного виховання, необхідність і значення використання інноваційних технологій, нетрадиційних методів та форм роботи з дітьми.

Матеріал програми дає можливість перевірити та оцінити компетентність кожного студента щодо створення педагогом сприятливих умов для повноцінного життя дошкільника (фізичного, психологічного, соціального), для прояву його індивідуальності.

Показники і критерії оцінювання знань та вмінь вступників.

Показники:

1. Характер засвоєння знань (рівень усвідомлення, міцність запам'ятання, обсяг, повнота, точність);
2. Якість знань (логіка мислення, аргументація, послідовність і самостійність викладу, культура мовлення);
3. Ступінь оволодіння вміннями і навичками;
4. Творча діяльність і загальна якість виконаної роботи.

Критерії:

1. ***Оцінкою «відмінно»*** оцінюється відповідь, у якій студент виявляє всебічні, систематичні і глибокі знання з дошкільної педагогіки та основних методик дошкільного виховання. Обізнаний з сучасними науковими школами, теоретичними концепціями та підходами. Демонструє стійкий професійний інтерес до теорії та методик дошкільної педагогіки. Виявляє знання та розуміння суті і спрямованості основних державних нормативних документів про дошкільну освіту і дошкільний навчальний заклад.

Уміє:

- працювати з навчальним матеріалом (аналізувати, порівнювати, узагальнювати, робити власні висновки), творчо застосовуючи сучасні методи дослідження;
- визначати мету і завдання, добирати відповідні зміст, форми, методи роботи в межах різних напрямків організації навчально-виховного процесу в ДНЗ відповідно до діючих програм виховання та навчання;

- аналізувати й оцінювати наукові дослідження та практичні розробки вітчизняних і зарубіжних науковців, методистів;
- створювати необхідні умови для повноцінного розвитку особистості дошкільника в цілому та в межах окремих напрямків (розумового, морального, естетичного, фізичного, трудового виховання);
- аналізувати педагогічні ситуації з практики виховання і навчання дошкільників, окреслювати та пояснювати чинники таких ситуацій; прогнозувати їх розвиток за несприятливих умов та рекомендувати науково обґрунтований психолого-педагогічний та методичний інструментарій розв'язання.

2. **Оцінка «добре»** виставляється студенту, який володіє навчальним матеріалом, передбаченим навчальною програмою до державної атестації з дошкільної педагогіки і методик дошкільного виховання. В основному обізнаний з сучасними науковими школами, теоретичними концепціями та підходами. Ознайомлений з основними державними нормативними документами про дошкільну освіту. Має навички роботи з навчальним матеріалом (аналізувати, зіставляти, робити висновки). Виявляє частковий інтерес до теорії дошкільної педагогіки та соновних її методик. Частково знайомий з науковими дослідженнями та практичними розробками вітчизняних і зарубіжних науковців, методистів. Розуміє необхідність створення сприятливих умов для здійснення особистісно зорієнтованого навчання і виховання дошкільників.

Уміє:

- визначати мету, завдання, зміст, форми та методи роботи в ДНЗ, частково спираючись на діючі програми виховання і навчання дошкільників;
- аналізувати педагогічні ситуації з практики виховання і навчання дошкільників, частково окреслюючи чинники та прогнозуючи педагогічно доцільний розвиток.

3. **Оцінка «задовільно»** виставляється студенту, який ознайомлений з навчальним матеріалом, окресленим навчальною програмою до державної атестації з дошкільної педагогіки і методик дошкільного виховання та відтворює його на репродуктивному рівні. Ознайомлений з окремими теоретичними концепціями та підходами. Називає основні нормативні документи про дошкільну освіту, але фрагментарно демонструє знання їх суті. Має початкові уміння роботи з навчальним матеріалом (зіставлення та узагальнення), не виявляючи навичок самостійного творчого мислення. Частково ознайомлений з науковими дослідженнями та практичними розробками науковців і практиків.

Уміння визначати мету, завдання, зміст і форми роботи з дошкільної педагогіки не є системними і цілісними. Розуміє необхідність створення сприятливих умов для повноцінного всебічного розвитку особистості дошкільника, але недостатньо володіє психолого-педагогічним і методичним інструментарієм. Аналізуючи педагогічну ситуацію з практики виховання і навчання дошкільників, називає окремі чинники таких ситуацій та здійснює часткове та поверхнєве прогнозування її розвитку.

4. **Оцінка «незадовільно»** виставляється студенту, який ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання і відтворення окремих фактів і

фрагментів, що становить певну частину змісту навчальної програми до державної атестації з дошкільної педагогіки і методик дошкільного виховання.

Знає про існування нормативних документів в галузі дошкільної освіти, окремі називає, але не знає їх суті і націленості. Знання теоретичних концепцій і підходів дуже фрагментарні і поверхневі.

Практичні уміння і навички навчання і виховання дошкільників частково сформовані на елементарному рівні.

Таким чином, запропонована програма дає можливість комплексно оцінити рівень знань студентів з теорії та методики дошкільного виховання.

Зміст програми ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА Загальні основи дошкільної педагогіки.

Дошкільна педагогіка – наука про виховання, навчання і розвиток дітей від народження до шкільного віку. Основні поняття (категорії) дошкільної педагогіки: виховання, навчання, розвиток особистості, освіта, педагогічна діяльність, навчально-виховний процес. Виховання у соціальному та педагогічному значенні. Специфіка виховання, як соціального явища. Історичний характер виховання.

Джерела педагогіки, як науки: народна педагогіка, релігія, педагогічна спадщина минулого, педагогічна практика, інноваційний творчий педагогічний досвід, спеціальні теоретичні та експериментальні дослідження.

Зв'язок педагогіки з іншими науками.

Становлення і розвиток теорії і практики дошкільного виховання. Розбудова вітчизняної системи сімейного і суспільного виховання і навчання дітей дошкільного віку. Державна національна програма «Освіта»/Україна ХХІ століття/, Концепція дошкільного виховання в Україні, Закон України «Про дошкільну освіту», Базовий компонент дошкільної освіти про мету, завдання, зміст і засоби національного виховання. Типи закладів дошкільної освіти (класичні та інноваційні), їх характеристика.

Актуальні проблеми сучасної дошкільної педагогіки. Методологія і методи педагогічного дослідження. Значення, види та принципи педагогічного дослідження.

Виховання і розвиток.

Значення дошкільного дитинства у розвитку особистості. Взаємодія соціальних і біологічних чинників у її формуванні. Провідна роль виховання та активності особистості у розвитку дитини. Роль діяльності у формуванні особистості.

Теорії «штучної акселерації» (Мак-Гроу, Моор, Суппіс) та ампліфікації (максимального збагачення) дитячого розвитку на основі знань про його особливості на кожному етапі дошкільного дитинства (Л.Виготський, О.Запорожець, Г.Костюк, Л.Венгер).

Особливості організації та проведення виховної роботи з обдарованими дітьми.

Мета і завдання виховання.

Поняття про ідеал, мету та цілі виховання. Ідеальна і реальна мета виховання. Об'єктивний і суб'єктивний характер мети виховання. Підкріплення та аргументація мети концепцією (ями). Відображення мети і концепцій виховання та розвитку у завданнях виховання дітей раннього та дошкільного віку.

Закономірності, як відображення сутнісної характеристики процесу розвитку. Конкретизація закономірностей у принципах виховання. Основні закономірності та принципи виховання дітей раннього і дошкільного віку.

Зміст навчання і виховання дітей дошкільного віку.

Основні підходи до визначення змісту освіти дітей дошкільного віку. Ян Амос Коменський про зміст навчання і виховання дітей. Перші нормативні документи та програми для дошкільних закладів: історія питання.

Характеристика сучасних програм навчання і виховання дітей в дошкільних закладах освіти – «Малютко», «Дитина», «Дитина в дошкільні роки», «Українське дошкілля», «Перші кроки», «Ладки» тощо.

Фізичне виховання.

Фізичне виховання і фізичний розвиток. Основні поняття теорії фізичного виховання, наукові основи, методи науково-педагогічних досліджень.

Завдання фізичного виховання: оздоровчі, виховні та навчальні. Комплексний підхід до їх реалізації. Засоби фізичного виховання: оздоровчі сили природи, гігієнічні фактори, фізичні вправи.

Вітчизняна система фізичного виховання дітей раннього і дошкільного віку. Система тіло виховання у Запорізькій Січі. Народна педагогіка про фізичне виховання.

Організація рухового режиму в дитячому садку. Значення режиму, його наукові основи. Формування культурно-гігієнічних навичок у дітей. Загартування організму дитини. Рухливі ігри та вправи спортивного характеру.

Методи фізичного виховання. Форми організації фізичного виховання у дошкільних навчальних закладах. Наукові дослідження в галузі фізичного виховання дітей дошкільного віку.

Розумове виховання.

Розумове виховання та розумовий розвиток. Теоретичні основи розумового виховання. Народна педагогіка про розумове виховання. Сенсорне виховання, як передумова успішного розумового розвитку.

Завдання розумового виховання:

1-ша група завдань: набуття елементарних знань про навколишнє середовище – природу, життя і працю людей, суспільні явища тощо. Оформлення знань в певну систему, у якій відображено істотні зв'язки у тій чи іншій галузі дійсності.

2-га група – формування навичок і умінь розумової діяльності (вміння спостерігати, уважно розглядати і обстежувати предмети тощо);

- розвиток і вдосконалення головних розумових дій: аналізу, порівняння, узагальнення, класифікації тощо;

- розвиток психічних процесів: пам'яті, уваги, уяви тощо;

- розвиток мови.

3-я група завдань – розвиток розумових здібностей, формування пізнавальних інтересів і допитливості.

Зміст розумового виховання дітей дошкільного віку. Розвиток теорії розумового виховання дітей.

Засоби розумового виховання, роль різних видів діяльності у розумовому вихованні. Методи розумового виховання дітей дошкільного віку. Наукові дослідження в галузі розумового виховання дітей.

Форми організації навчання дітей раннього і дошкільного віку в умовах ДНЗ та сім'ї.

Моральне виховання.

Моральне виховання і моральний розвиток. Теоретичні основи морального виховання. Народна педагогіка про моральне виховання.

Завдання морального виховання. Характеристика двох груп завдань морального виховання – постійної та рухливої. Постійна (перша група завдань) – формування механізму морального виховання: уявлень, моральних почуттів, моральних звичок та норм, практики поведінки.

Рухлива (друга група завдань) – формування конкретних моральних рис особистості: основ патріотизму, гуманних почуттів, дружби, працелюбності тощо.

Засоби морального виховання: художні засоби, природа, власна діяльність дітей, спілкування з оточуючими тощо.

Методи морального виховання. Класифікація методів та їх характеристика. Дослідження з проблеми (Б.Т.Ліхачов, В.Г.Нечаєва, В.І.Логінова та інші).

Методи формування моральної поведінки – привчання, вправлення, керівництво діяльністю. Методи формування моральної свідомості – переконання у формі роз'яснення, навіювання, бесіда. Методи стимулювання почуттів та відношень – приклад, заохочення, покарання.

Зміст і методика морального виховання дітей раннього і дошкільного віку. Виховання гуманності, колективізму, розвиток етичних уявлень. Своєрідність проявів колективних взаємин дітей дошкільного віку. Педагогічне керівництво взаєминами дітей.

Зміст культури поведінки дітей різних вікових груп. Методика виховання культури поведінки.

Виховання вольових рис особистості дитини. Попередження і перевиховання негативізмів поведінки. Виховання дисциплінованості у дітей.

Виховання любові до батьків, поваги до людей. Виховання любові до Батьківщини. Народні та родинні свята в дошкільному навчальному закладі.

Трудове виховання.

Роль праці у формуванні особистості. Українська народна педагогіка про трудове виховання. Своєрідність праці дітей. Виховне значення праці. Види і зміст трудової діяльності дітей в різних вікових групах.

Методи трудового виховання.

Форми організації праці дітей та методика їх проведення у різних вікових групах.

Сучасні дослідження з питань трудового виховання дошкільників.

Естетичне виховання.

Естетичне виховання і естетичний розвиток. Мета естетичного виховання дітей дошкільного віку. Завдання естетичного виховання. Умови і засоби естетичного виховання дітей в дошкільному навчальному закладі та сім'ї.

Теоретичні основи естетичного і художнього виховання. Наукові дослідження з проблеми. Використання елементів народної педагогіки у естетичному вихованні дітей.

Принципи і методи естетичного виховання дітей дошкільного віку. Художня творчість дітей і педагогічне керівництво різними видами художньої діяльності дошкільників з боку педагога.

Гра.

Гра, як провідний вид діяльності дошкільника. Теорії гри, їх розвиток. Сучасні наукові дослідження проблеми гри.

Виховне і розвиваюче значення гри дошкільника. Класифікація ігор.

Характеристика творчої гри, її виникнення та розвитку. Педагогічне керівництво розвитком творчих ігор і взаєминами дітей в них.

Особливості дидактичних ігор. Їх види, класифікація, можливості використання в різних вікових групах дошкільного навчального закладу та в умовах сім'ї.

Рухливі ігри. Види і методика використання. Народні рухливі ігри. Специфіка використання в умовах сучасного суспільного та сімейного виховання.

Виховне, освітнє, розвивальнє значення іграшки. Історія іграшки. Види народних іграшок. Вимоги до іграшок дітей раннього та дошкільного віку. Класифікація іграшок та методика використання різних видів іграшки у навчально-виховній роботі.

Родинна педагогіка.

Українська родинна педагогіка. Виховання у сім'ї як першооснова розвитку особистості. Народні традиції виховання.

Проблеми сучасного сімейного виховання дітей. Робота педагогів з батьками з питань виховання та розвитку дітей. Зміст та форми організації роботи з батьками. Педагогічна освіта батьків.

Наступність та перспективність в роботі ДНЗ та школи.

Поняття наступності та перспективності в роботі закладів освіти.

Значення наступності та її основні завдання. Поняття про готовність дитини до шкільного навчання. Загальна та спеціальна підготовленість до школи.

Умови підготовки дітей до навчання в школі, в сім'ї та в дошкільному навчальному закладі. Методика діагностування готовності дитини до школи.

Форми зв'язку ДНЗ та школи.

ДОШКІЛЬНА ЛІНГВОДИДАКТИКА

Тема 1. Теоретичні засади навчання дітей рідної мови.

Закономірності розвитку мовлення дітей (Л.П.Федоренко): управління мускулами мовного апарату, засвоєння лексичних і граматичних знань, виразності мовлення, чуття мови, координація в розвитку усного і писемного мовлення.

Принципи засвоєння і навчання дітей рідної мови: загальнодидактичні принципи; методичні принципи (загальні, часткові, спеціальні).

Завдання дошкільних закладів у розвитку мовлення: розвиток загальної мовної культури й культури спілкування, розвиток зв'язного мовлення, збагачення, уточнення й закріплення словника, виховання звукової культури мови, формування граматичної правильності мови.

Форми роботи з розвитку мовлення в дошкільному закладі: навчання на заняттях, навчання і розвиток мовлення дітей у повсякденному житті.

Заняття як основна форма навчання дітей рідної мови. Види занять. Особливості занять з розвитку мовлення. Специфіка проведення занять у різновікових групах дошкільного закладу.

Тема 2. Методика виховання звукової культури мови.

Поняття звукової культури мови: фонетична й орфоепічна правильність мови, дикція, мовне дихання, фонематичний і мовний слух, темп мови, сила голосу, інтонаційна виразність мови. Характеристика компонентів звукової культури мови. Передумови виховання звукової культури мови в дитячому садку: розвитку слухового і мовно-рухового аналізаторів, фонематичного слуху, гігієни нервової системи, охорона органів слуху, мови, носоглотки; правильна мова оточуючих, активна мовна практика, наявність дидактичного матеріалу, спільна робота дитячого садка і сім'ї.

Особливості звуковимови дітей різних вікових груп.

Завдання і зміст виховання звукової культури мови. Прийоми індивідуальної перевірки звуковимови дітей.

Система роботи щодо виховання звукової культури мови через використання провідних методів та прийомів: дидактичні ігри, дидактичні вправи, розповіді із звуконаслідуванням, хороводні рухливі ігри, читання оповідань, віршів, промовляння чистомовок, скоромовок, лічилок, розглядання картин, настільно-друковані ігри.

Види занять, їх структура, обладнання наочним і дидактичним матеріалом. Методика їх проведення в різних вікових групах. Виховання звукової культури мови у процесі режимних моментів та інших занять.

Тема 3. Методика формування граматичної правильності мови.

Загальне поняття про граматичну будову мови. Значення засвоєння граматичної будови мови для мовного розвитку дітей та підготовки їх до школи.

Становлення граматичної будови мови у дітей. Пасивне та активне засвоєння (Д.Ф.Ніколенко). О.М.Гвоздєв про періоди становлення граматичної будови мови. Особливості засвоєння дітьми речень, оволодіння флексіями, узгодженням і керуванням. Типові помилки у мовленні дітей та їх причини. Дитяче словотворення та його характеристика. Дослідження проблеми дитячого словотворення. Завдання й зміст формування граматичної правильності мови в дитячому садку. Шляхи формування граматичної правильності мови: перевірка дитячого мовлення та попередження помилок, наявність правильного зразка для наслідування, виправлення допущених помилок, розвиток слухової уваги, спільна робота дитячого садка і сім'ї.

Методи формування граматичної правильності мови: дидактичні ігри та вправи, розповіді складені вихователькою з використанням слова, в якому діти допускають помилки; розповідь за предметними і сюжетними картинками; переказування оповідань; читання віршів; складання дітьми розповідей на групу слів, на тему запропоновану вихователем.

Спеціальні заняття на формування граматичної правильності мови, методика їх проведення. Формування граматичної правильності мови в повсякденному житті та на заняттях з інших розділів програми.

Тема 4. Методика розвитку зв'язного мовлення.

Поняття зв'язного мовлення. Типи (види) зв'язного мовлення (діалогічне, монологічне). Ситуативне й контекстне мовлення. Функції (комунікативна, гносеологічна, естетична, волюнтативна) та форми мовлення (гукання, гулення, трелі, белькотання, перші слова, слова-речення; діалог, монолог, повідомлення, розповідь, опис, міркування, пояснення, інструкція; внутрішнє мовлення; ситуативне і контекстне мовлення).

Становлення мовленнєвих функцій і мовленнєвих форм у процесі розвитку мовлення дитини (А.К.Маркова, Л.С.Виготський).

Методика розвитку діалогічного мовлення.

Завдання й зміст розвитку діалогічного мовлення в дошкільному закладі. Розмова вихователя з дітьми – метод розвитку діалогічного мовлення. Вимоги до організації розмов, їх тематика й зміст у кожній віковій групі. Бесіда – основний метод розвитку діалогічного мовлення. Методика проведення бесіди: підготовка вихователя й дітей до бесіди, добір наочного, дидактичного, ілюстративного матеріалу та ТЗН до бесіди. Структура бесіди.

Методика навчання дітей монологічного мовлення (розповідання).

Зміст і завдання навчання дітей монологічного мовлення.

Види розповідей, їх класифікація, послідовність введення різних видів розповідей, їх місце на заняттях з розвитку мовлення.

Види розповідей за основою (наочна, словесна), за змістом (фактичні, творчі), за формою (описові, сюжетні). Описові розповіді (фактичні, вигадані). Різновиди описових розповідей (порівняльні, пояснювальні: розповідь-повідомлення, розповідь-міркування, розповідь-доведення).

Навчання творчого розповідання. Роль чуттєвого досвіду, розвиток самостійності й творчої уяви в ході розповідей. Навчання дітей розповідання за дидактичними картинками. Методика навчання описових розповідей за картиною.

Навчання дітей розповідання за іграшками. Види розповідей. Описові розповіді, їх структура й прийоми навчання. Сюжетні розповіді за однією іграшкою та набором іграшок (за ігровою сюжетною обстановкою). Добір іграшок, вимоги до них.

Види й тематика розповідей: складання розповіді за опорними словами, продовження початку розповіді чи казки вихователя, складання початку до кінцівки розповіді чи казки вихователя, складання творчої розповіді на тему, розповіді про смішний епізод, про одного героя, розповіді-мініатюри, самостійне складання казок, небувальщин, складання розповідей, аналогічних прочитаним.

Характеристика методичних прийомів навчання дітей творчого розповідання. Методика розвитку креативного мовлення у дітей.

Тема 5. Методика художнього читання й розповідання дітям.

Значення художньої літератури для виховання дітей. Особливості сприймання дітьми художніх творів. Слухання – складний процес перцептивної діяльності дитини. Активний характер сприймання. Дослідження О.В.Запорожця, Н.С.Карпінської про особливості сприймання дітьми художніх творів.

Завдання і зміст роботи дитячого садка по ознайомленню дітей з художньою літературою Джерела і жанри художнього читання. Принципи добору літературних творів для читання й розповідання дітям. Методика читання художніх творів на занятті. Види бесід після художнього читання.

Методика ознайомлення з поетичним твором. Значення поезії у виховання дітей. Особливості сприймання й запам'ятовування дітьми віршів. Добір віршів, вимоги до них. Методика проведення занять ознайомлення з поетичним твором у різних вікових групах, їх структура. Специфіка використання педагогом поетичних творів в повсякденній роботі з дітьми різного віку.

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНИХ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ

Тема 1. Розвиток математичних знань в II молодшій групі.

Формування елементарних математичних уявлень у дітей 4-го року життя (II молодша група).

Аналіз програмних завдань. Особливості сприймання дітьми II молодшої групи кількості предметів, формування розуміння кількісних відношень: один і багато, рівності і нерівності. Методичні прийоми роботи.

Формування уявлень про величину предметів.

Особливості сприймання величини предметів дітьми 4-го року життя. Аналіз програмних завдань. Розрізнення, порівняння, оцінка величини предметів дітьми II молодшої групи. Методичні прийоми навчання дітей способам обстеження

предметів: виділення довжини, ширини, висоти, товщини та порівняння предметів за величиною способами накладання, прикладання, приставлення, словесне позначення.

Дидактичні ігри і вправи формівання уявлень про геометричні фігури.

Особливості сприймання форми предметів дітьми II молодшої групи. Аналіз програмних завдань, методичні прийоми ознайомлення дітей з геометричними фігурами. Дидактичні ігри і вправи.

Розвиток просторових орієнтувань.

Генезис просторових орієнтувань у дітей. Засвоєння парних напрямків. Програмні завдання. Прийоми закріплення орієнтування на собі, розрізнення правої і лівої частини тіла. Засвоєння дитиною основних просторових напрямків.

Розвиток орієнтування в часі.

Особливості розрізнення дітьми молодшого дошкільного віку частин доби, необхідність точного словесного їх позначення. Програмні завдання. Методичні прийоми навчання дітей розрізненню частин доби: бесіда, робота з картинками, словесні дидактичні ігри.

Особливості організації роботи з формування елементарних математичних уявлень у дітей II молодшої групи, використання різних форм в роботі з ними: колективні заняття, індивідуальні, парні по підгрупках, повсякденні навчальні ситуації, дидактичні ігри, народні ігри.

Тема 2. Особливості формування елементарних математичних уявлень у дітей в середній групі.

Формування уявлень про число та навчання лічби.

Етапи розвитку діяльності лічби. Аналіз програмних завдань. Методика ознайомлення з утворенням числа та навчання кількісної і порядкової лічби. Навчання лічби за участю різних аналізаторів. Формування розуміння незалежності результату лічби від якісних ознак, форми, величини предметів, їх розміщення у просторі. Методика ознайомлення з цифрами.

Формування уявлень про величину.

Обґрунтування програмних завдань з подальшого розвитку уявлень про величину предметів. Навчання прийомів упорядкування предметів за величиною. Методичні прийоми роботи, які використовуються з метою поглиблення і розширення знань про різні параметри величини предметів (довжину, ширину, висоту, товщину). Дидактичні ігри та вправи.

Формування уявлень про геометричні фігури.

Використання геометричних фігур як еталонів в пізнанні форми предметів. Аналіз програмних завдань. Методичні прийоми, які використовуються з метою ознайомлення дітей з геометричними фігурами та геометричними тілами. Вправи та визначення форми предметів на заняттях з математики і в різних видах діяльності. Дидактичні ігри.

Розвиток орієнтування в просторі.

Особливості засвоєння дітьми основних просторових напрямків в процесі пересування. Програмні завдання. Ускладнення прийомів орієнтування дітей «від себе». Ігри і вправи, які сприяють збагаченню досвіду орієнтування в просторі при пересуванні.

Розвиток орієнтування в часі.

Особливості знань дітей про час і часові відношення. Обґрунтування програмових завдань з розвитку часових орієнтувань у дітей. Прийоми роботи з подальшого розширення уявлень про частини доби і закріплення навичок правильного вживання їх назв, встановлення їх послідовності. Ознайомлення з поняттями «доба», «сьогодні», «вчора», «завтра». Дидактичні ігри, які використовуються з метою закріплення знань про час. Специфіка організації роботи з математики: колективні заняття, моделювання навчальних ситуацій в різних видах діяльності, робота з підгрупою дітей. Використання методичних прийомів навчання в роботі з дітьми середньої групи. Комплексне вирішення основних програмових завдань. Планування роботи з дітьми. Діагностика математичного розвитку. Основні показники.

Тема 3. Розвиток математичних знань в старшій групі.

Формування уявлень про числа натурального ряду та навчання лічбі.

Обґрунтування програмових завдань. Прийоми утворення чисел. Засвоєння дітьми лічби і відлічування в межах 10. Розкриття зв'язків і відношень між числами натурального ряду, порядкове і кількісне значення числа. Ознайомлення зі складом числа з одиниць в межах 5. Позначення чисел цифрами.

Формування уявлень про величину.

Обґрунтування програмних завдань про величину предметів та навчання їх вимірюванню. Особливості діяльності дітей. Методика формування уявлень про величину предметів (упорядкування предметів за величиною, визначення величини предмета способом вимірювання умовною міркою, порівняння предметів за 2-ма, 3-ма параметрами величини, розвиток окоміру). Використання умовної мірки в народній педагогіці.

Формування уявлень про геометричні фігури.

Можливості дітей старшого дошкільного віку узагальнювати знання про геометричні фігури, визначати форму окремих частин. Аналіз програмових завдань. Методичні прийоми закріплення знань дітей про геометричні фігури: знаходити за описом, за зразком, групування за ознакою форми незалежно від інших ознак, виділення основних елементів фігур і виділення відмінних ознак. Ігри і вправи на визначення форми предметів. Самостійне викладання контурів геометричних фігур із паличок і смужок паперу.

Розвиток орієнтування в просторі.

Особливості орієнтування в просторі в старших дошкільників. Встановлення просторових відношень у розташуванні предметів. Аналіз програмових завдань з орієнтування в просторі в старшій групі. Навчання орієнтуванню в просторі в процесі активного пересування. Прийоми формування у дітей вміння розрізняти просторові відношення між предметами і правильно їх називати. Прийоми розвитку орієнтування на площині. Ігри і вправи.

Розвиток орієнтування в часі.

Особливості засвоєння дітьми основних часових мір. Обґрунтування програмових завдань із ознайомлення з календарним часом. Методичні прийоми роботи, які використовуються з метою закріплення знань про послідовність частин доби. Формування поняття про добу як вихідну одиницю часу. Ознайомлення з календарем як взаємозв'язаною системою мір часу. Методика організації роботи із

ознайомлення дітей з календарем та формування вміння користуватися ним. Використання моделі календарного часу. Дидактичні ігри. Використання художньої літератури, творів народної творчості для закріплення знань про час.

Форми організації роботи з навчання елементарної математики в старшій групі дитячого садка: заняття, дидактичні ігри, сюжетно-дидактична гра, заняття з використанням життєвих ситуацій, заняття за сюжетом літературних творів.

Діагностика математичного розвитку. Основні показники.

Тема 4. Математичний розвиток дитини в сім'ї.

Особливості математичного розвитку дитини в сім'ї. Створення умов для батьків з дітьми з метою формування математичних знань та використання їх в практичній діяльності.

Форми спільної роботи дитячого садка і сім'ї з питань математичного розвитку дошкільників.

ОСНОВИ ПРИРОДОЗНАВСТВА З МЕТОДИКОЮ

Методи ознайомлення дітей з природою.

Необхідність використання різноманітних методів і прийомів ознайомлення дошкільників з природою. Залежність методів і прийомів від змісту знань, конкретних завдань виховання й особливостей пізнавальної діяльності дітей дошкільного віку, конкретних умов роботи дитячих дошкільних закладів. Взаємозв'язок методів. Пріоритет методів (наочних і практичних), що забезпечують безпосереднє і дійове ознайомлення дошкільників з природою.

Наочні методи. Спостереження – основний метод ознайомлення дітей з природою, його навчально-виховне значення. Особливості спостережень природи як складної пізнавальної діяльності дітей дошкільного віку. Зв'язок спостережень з різними видами діяльності дітей. Взаємозв'язок безпосереднього сприймання, слова та дії у ході спостережень. Необхідність навчання спостереженню як пізнавальної діяльності.

Види спостережень за характером пізнавальних завдань (первинні, повторні, порівняльні та заключні); за тривалістю (короткотривалі і довготривалі, систематичні спостереження за змінами і розвитком природи); за способом організації (планові, за ініціативою дітей, колективні, індивідуальні). Зміст, місце і значення різного виду спостережень у кожній віковій групі.

Особливості організації і методики керівництва спостереженнями різного виду. Відбір матеріалу. Створення умов для проведення спостережень. Прийоми керівництва спостереженнями в різних вікових групах.

Нескладні дослід як метод ознайомлення дітей з природою. Дослід як вид спостереження, що організовується у спеціально створених умовах і передбачає пошукові дії дітей. Значення дослідів для засвоєння дітьми нескладних причинно-наслідкових зв'язків і залежностей у природі, формування пізнавальної активності дітей. Методика організації та проведення дослідів. Зміст дослідів, що проводяться з об'єктами неживої природи, рослинами, тваринами. Виховання бережного ставлення дітей до природи при проведенні дослідів.

Форми організації роботи щодо ознайомлення дітей з природою.

Основні форми ознайомлення дітей з природою. Необхідність використання різноманітних форм.

Експерсії як вид занять при ознайомленні дошкільників з природою. Місце експерсій в системі роботи щодо ознайомлення з природою в дитячому садку. Зміст експерсій, їх тематика. Структура експерсій. Методика проведення експерсій. Підготовка вихователя до експерсії. Розробка програмних завдань виходячи з системи роботи, визначення місця та маршруту. Підготовка дітей, підбір обладнання для збору й розміщення матеріалу. Використання методів і прийомів на експерсії, організація діяльності дітей.

Закріплення знань, отриманих під час експерсії. Система і послідовність експерсій у різні сезони в різних вікових групах.

Цільова прогулянка як форма роботи. Відмінність цільової прогулянки від експерсії. Методика проведення цільової прогулянки. Зміст спостережень на цільових прогулянках. Залучення дітей до збору природного матеріалу (збір ягід, грибів, лікарських рослин, насіння дикорослих трав для підгодовування пташок тощо). Інтегрування цільових прогулянок з пішохідними переходами. Формування екологічного мислення дошкільників.

Завдання ознайомлення дітей з природою.

Екологічне виховання дошкільників – важливе завдання сьогодення. Передумови екологічного виховання: забезпечення комплексного підходу у формуванні знань про природу і природокористування; врахування вікових, пізнавальних можливостей дітей у процесі екологічного виховання; організація діяльності, що сприяє поліпшенню навколишнього середовища; вибір оптимальних форм і методів роботи з дітьми; приклад вихователя; спільна робота дитячого садка і сім'ї.

Принципи екологічного виховання: науковість і методичне спрямування змісту природничо-екологічної освіти; систематичність і доступність навчального матеріалу; екологічне спрямування навчально-виховного процесу; інтеграція знань про природу.

Мета екологічного виховання. Поняття екологічної культури особистості. Основні завдання екологічного виховання: розвиток естетичного відчуття світу природи; розвиток уявлень про взаємозв'язки в природі; формування постійної потреби у зміцненні й збереженні власного здоров'я та здоров'я інших людей; засвоєння перлин народної мудрості про дбайливе ставлення до природного оточення; виховання любові до природи, бажання піклуватися про рослини і тварин; стимулювання допитливості та зацікавлення в знанні природи; формування навичок культурної поведінки в довкіллі.

Дослідження з проблеми.

ОСНОВИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА З МЕТОДИКОЮ КЕРІВНИЦТВА ЗОБРАЖУВАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ДІТЕЙ

Сучасні програми навчання образотворчої діяльності.

Значення програм для забезпечення систематичного і різнобічного художньо-естетичного розвитку дітей. Принципи побудови програм. Співвідношення навчання і творчості в розвитку образотворчих здібностей, в змісті варіативних програм («Малятко», «Дитина», «Українське дошкілля»; авторські програми Л.Блудової, М.Дернович та інші).

Методи і прийоми навчання дошкільників образотворчої діяльності.

Визначення методів і прийомів навчання в сучасній дошкільній педагогіці. Різноманітність підходів до класифікації методів і прийомів. Зміст різноманітних методів та прийомів у процесі навчання дітей образотворчої діяльності: наочних, словесних, практичних, ігрових.

Поєднання різних методів і прийомів навчання, вибір їх в залежності від мети, конкретних завдань заняття, віку та досвіду дітей.

Недопустимість формалізму в навчанні дітей образотворчої діяльності.

Форми організації образотворчої діяльності в дошкільних навчальних закладах

Заняття – основна форма навчання дітей образотворчої діяльності, типи і види занять з образотворчої діяльності. Гігієнічні та естетичні вимоги до проведення занять. Підготовка до занять. Структура і тривалість занять з образотворчої діяльності.

Особливості організації занять з образотворчої діяльності в групах дітей із змішаним віковим складом.

Самостійна образотворча діяльність (СОД) як засіб самовираження і самореалізації дітей в різних видах образотворчої діяльності. Формування суспільно значимих мотивів самостійної образотворчої діяльності. Взаємозв'язок СОД з грою та іншими видами творчої діяльності. Джерела СОД і її місце в режимі дня. Обладнання мистецького центру. Прийоми непрямого керівництва СОД. Організація в дошкільних навчальних закладах студій образотворчого мистецтва, гуртків для поглибленої роботи із обдарованими дітьми.

Навчання дітей естетичного сприймання творів образотворчого мистецтва.

Значення мистецтва для формування естетичних сприймань у дітей. Завдання ознайомлення дітей з мистецтвом живопису для дітей. Форми роботи по ознайомленню дітей з живописом.

Методи і прийоми навчання дітей сприймання і розуміння творів живопису.

Принципи вибору творів графіки для дітей дошкільного віку. Методика ознайомлення дітей з творами графіки.

Види скульптури, доступні розумінню дітей. Методика організації розглядання і обстеження скульптури. Мистецтвознавчі розповіді педагога про твір скульптури.

Мистецтво архітектури в системі художнього виховання дітей дошкільного віку. Екскурсія – основна форма безпосереднього ознайомлення дітей з архітектурою.

Декоративно-прикладне мистецтво – засіб художньо-естетичного виховання, джерело змісту декоративного малювання в дошкільному навчальному закладі. Завдання ознайомлення дітей дошкільного віку з творами декоративно-прикладного мистецтва. Форми, методи та прийоми роботи по ознайомленню дітей з декоративно-прикладним мистецтвом.

Методика навчання предметного малювання в дошкільних навчальних закладах.

Види предметного зображення. Різноманітність предметних малюнків за змістом.

Програмні завдання, зміст і методика навчання дітей дошкільного віку предметного малювання. Збагачення сенсорного досвіду дітей – основа навчання предметного малювання.

Методика навчання сюжетно-тематичного малювання дітей дошкільного віку.

Особливості сюжетно-тематичного малюнка. Види сюжетно-тематичного малювання. Завдання, зміст і методика навчання сюжетно-тематичного малювання в різних вікових групах. Використання традиційних і нетрадиційних технік виконання сюжетного малюнка.

Навчання декоративного малювання дітей дошкільного віку.

Мистецькі засади побудови орнаментів: мотиви, композиція, колір.

Ознайомлення з декоративно-прикладним мистецтвом – основа навчання прийомів побудови візерунків, засіб художнього і національного виховання.

Завдання, зміст і методика навчання декоративного малювання в різних вікових групах дошкільного навчального закладу. Аналіз досліджень з навчання дітей дошкільного віку малювання.

Навчання ліплення дітей дошкільного віку.

Ознайомлення з мистецтвом скульптури – основа для навчання ліплення в дитячому садку. Особливості пластичних форм, створюваних дітьми різних вікових груп.

Програмові завдання, зміст і методика навчання дошкільників предметного ліплення в різних вікових групах.

Завдання, зміст і методика навчання дітей сюжетно-тематичного ліплення. Можливості колективного ліплення в старших групах дитячого садка.

Навчання декоративного ліплення в дошкільних навчальних закладах. Види рельєфних зображень та техніки їх виконання. Особливості сприймання і розуміння ліпного декору дітьми дошкільного віку. Види декоративного ліплення в дошкільному навчальному закладі. Завдання, зміст і методика навчання декоративного ліплення дітей дошкільного віку.

Аналіз досліджень з навчання дітей дошкільного віку ліплення.

Методика навчання аплікації дітей дошкільного віку.

Аплікація як вид декоративно-прикладного мистецтва і образотворчої діяльності дітей, її своєрідність, естетичні якості. Українські витинанки – самобутній вид аплікації, їх види і практичне застосування.

Завдання, зміст і методика навчання аплікації в різних вікових групах. Різноманітність технік виконання аплікації. Своєрідність предметних, сюжетних і декоративних композицій, створюваних дітьми в аплікації.

Наступність в навчанні образотворчої діяльності в дошкільному навчальному закладі і школі.

Характеристика завдань навчання образотворчої діяльності в дошкільному навчальному закладі і першому класі школи. Порівняльний аналіз змісту програм з розділу «Образотворче мистецтво» в старшій групі і першому класі школи. Своєрідність організації і методики проведення занять з образотворчого мистецтва в старшій групі дошкільного навчального закладу і уроків образотворчого мистецтва в першому класі.

Планування освітньо-виховної роботи з образотворчого мистецтва в дошкільному навчальному закладі.

Значення планування для цілеспрямованого формування образотворчих умінь і навичок, забезпечення системи в роботі. Принципи планування роботи з

образотворчої діяльності. Види мистецтва. Зберігання та аналіз робіт з образотворчої діяльності.

МЕТОДИКА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ

Тема 1. Характеристика завдань фізичного виховання дітей дошкільного віку.

Комплексний підхід у реалізації завдань з фізичного виховання. Характеристика оздоровчих, освітніх та виховних завдань фізичного виховання дітей дошкільного віку. Валеологічна спрямованість завдань фізичного виховання. Роль дошкільних навчальних закладів у вирішенні завдань з фізичного виховання.

Тема 2. Характеристика засобів фізичного виховання.

Характеристика засобів фізичного виховання дошкільнят: оздоровчі сили природи (сонце, повітря, вода); гігієнічні фактори (розпорядок процесів життєдіяльності, харчування, особиста та суспільна гігієна); фізичні вправи (масаж, рефлекторні вправи, пасивні, пасивно-активні та активні фізичні вправи). Характеристика фізичних вправ: поняття про зміст, структуру і техніку фізичних вправ, просторова характеристика, просторово-часова та часова характеристика. Класифікація фізичних вправ. Вимоги до вибору фізичних вправ.

Тема 3. Забезпечення рухової активності дітей дошкільного віку в повсякденному житті.

Поняття «рухова активність». Види рухової активності: цілеспрямована та довільна. Якісна та кількісна характеристика рухової активності дітей. Поняття про активний та пасивний руховий режим. Характеристика різних форм роботи з фізичного виховання в повсякденному житті: піші переходи та екскурсії за межі дошкільного закладу; фізкультурні розваги та свята; дні «здоров'я»; самостійна рухова діяльність, індивідуальна робота з дітьми, рухливі ігри, канікули (їх значення, особливості змісту й побудова, організація дітей); послідовність виконання дітьми фізичних вправ, рухливих ігор з елементами змагань, нескладних естафет, атракціонів; регулювання фізичного навантаження, тривалість в різних вікових групах. Роль ведучого та його помічників в проведенні свят. Участь батьків.

Тема 4. Рухливі ігри та особливості методики їх проведення.

Характеристика рухливої гри як засобу та методу фізичного виховання дітей. Поняття про рухливу гру, її структура. Класифікація рухливих ігор, основні види ігор. Значення рухливих ігор для всебічного розвитку дитини дошкільного віку. Видатні педагоги про роль рухливої гри.

Вибір рухливих ігор для дітей дошкільного віку. Ускладнення та варіативність рухливих ігор. Підготовка вихователя до рухливої гри. Організація та керівництво рухливою грою: пояснення змісту та правил гри, прийоми розподілу ролей у грі, регулювання фізичного навантаження, підведення підсумків та оцінка діяльності дітей. Методика проведення рухливих ігор у різних вікових групах.

Українські народні ігри як дієвий засіб всебічного розвитку дітей дошкільного віку в умовах національного відродження. Види ігор та їх характеристика: сезонно-обрядові (хороводні), побутові, ігри-забавлянки, ігри-забави (змагального типу), ігри-ловітки. Особливості методики проведення українських народних рухливих ігор. Використання малих фольклорних жанрів при проведенні народних рухливих ігор: заклички до сил природи та до дітей, зговорки, лічилки, мирилки, мовчанки, прислів'я та приказки. Ознайомлення дітей з народними атрибутами до ігор.

Тема 5. Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі дня.

Види фізкультурно-оздоровчих заходів. Правила добору вправ для ранкової гімнастики. Особливості складання комплексу ранкової гімнастики для дітей різних вікових груп. Зміст та структура ранкової гімнастики. Методика проведення ранкової гімнастики в різних вікових групах.

Структура гігієнічної гімнастики з елементами корекції, особливості проведення в різних вікових групах.

Обґрунтування необхідності проведення малих форм активного відпочинку. Варіанти проведення фізкультхвилинок та фізкультпауз.

Тема 6. Заняття з фізичної культури – основна форма роботи з фізичного виховання в умовах дошкільного навчального закладу.

Типи занять. Обґрунтування типового плану побудови занять з фізичної культури. Способи організації дітей. Шляхи регулювання фізичних, емоційних та психічних навантажень на заняттях. Методика проведення занять з фізичної культури в різних вікових групах, у змішаних групах.

Значення занять з фізичної культури на повітрі. Особливості організації та варіанти проведення занять на повітрі. Зміст занять з фізичної культури на повітрі в різні пори року.

МЕТОДИКА МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Тема 1. Значення і завдання музичного виховання.

Виховання засобами музики естетичного ставлення до суспільних явищ, природи. Вплив музики на моральне обличчя дитини та її інтелектуальний розвиток. Зміцнення здоров'я дітей у процесі музичного виховання.

Мета й завдання музичного виховання в дитячому садку.

Тема 2. Форми організації музичної діяльності дошкільників.

Форми організації музичної діяльності (музичні заняття, святкові ранки, розваги, самостійна музична діяльність, музика в повсякденному житті).

Музичні заняття як основна форма музичного виховання і навчання в дитячому садку. Види музичних занять, їх зміст і структура. Організація і побудова музичних занять в різних вікових групах. Вимоги щодо організації та проведення музичних занять.

Розваги в дитячому садку як джерело естетичного розвитку дітей. Різноманітність форм і видів розваг. Методика проведення розваг з дітьми різного віку.

Святкові ранки у дитячому садку: їх значення у вихованні дітей дошкільного віку, особливості організації та проведення. Взаємозв'язок музичного керівника і вихователя в підготовці і проведенні святкових ранків.

Тема 3. Види музичної діяльності дітей дошкільного віку.

Загальна характеристика програми виховання в дитячому садку. Види музичної діяльності.

Слухання музики в дитячому садку як основний шлях розвитку емоційної чутливості на музику. Значення і завдання слухання музики. Вікові особливості музичного сприйняття дітей раннього і дошкільного віку. Програма виховання в дитячому садку за розділом «Слухання музики». Методика організації слухання музики в різних вікових групах.

Співи як один із видів музичного виконавства. Роль і завдання співу в музично-естетичному розвитку дошкільників. Особливості дитячого співацького голосу. Робота з нечисто і низькоінтонуючими дітьми. Вимоги щодо відбору пісенного репертуару для кожної вікової групи. Вокально-хорові навички. Методика і прийоми роботи над піснею в різних вікових групах.

Музично-ритмічні рухи. Особливості взаємозв'язку музики і рухів. Види рухів під музику. Характеристика репертуару і програмного змісту в групах раннього і дошкільного віку. Вікові особливості музично-ритмічного розвитку дошкільників.

Гра на музичних інструментах: значення і завдання. Класифікація дитячих музичних інструментів. Методи і прийоми навчання гри на музичних інструментах. Методичні особливості навчання дітей колективному музикуванню.

Тема 4. Діяльність педагогічного колективу з музичного виховання дошкільників.

Організація навчально-виховного процесу з музичного розвитку дітей в ДНЗ. Функції музичного керівника і вихователя. Планування й облік музичного виховання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Державна національна програма "Освіта" /Україна XXI ст./ - К., 1993.
2. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні // Дошкільне виховання. — 1999.-№1;
3. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» - К.: Світич, 2008.
4. Концепція дошкільного виховання в Україні. - К., 1993.
5. Малятко: програма виховання дітей дошкільного віку / Керівник авторськ. колективу Плохій З.П. - К., 2001.
6. Українське дошкілля. Програма виховання та навчання дітей в дошкільних закладах / Укл. Дідух О. В., Білан О. І. - Л., 1999.
7. Артемова Л.В., Янківська О.П. Дидактичні ігри і вправи в дитячому садку.- К., 1977.
8. Артемова Л.В. Колір, форма, величина, число. - К., 1997.
9. Богініч О.Л. Фізичне виховання дітей дошкільного віку засобами гри. - К.,2001.
10. Богуш А.М. Дошкільна педагогіка: Теорія і практика. - Запоріжжя: Просвіта, 2000.-216 с.
11. Богуш А.М. Підготовка руки дитини до письма. - К., 1976.
12. Богуш А.М. Речевая підготовка дітей к школе. - К., 1984.
13. Богуш А.М. Мова ваших дітей. -К., 1989.
14. Борисова З.Н., Беленька Г.В., Машовець М.А., Кот Н.М. Виховання дошкільника в праці /За заг. ред. Борисової З.Н./ -К., 2002.
15. Бородич А.М. Методика розвитку речі дітей. - М., 1984.
16. Дидактические игры и упражнения по сенсорному воспитанию дошкольников / Под ред. Л.А. Венгера. - М., 1978.
17. Дидактичні ігри та заняття з дітьми раннього віку / За ред. Є.І. Радіної, М.Г. Попової. - К, 1978.
18. Дидактические игры и занятия с детьми раннего возраста / Под ред. С.Д.Новоселовой. - М., 1985.
19. Жильцова О.П. Виховання правильної звуковимови у дітей старшого

- дошкільного віку.— К., 1971.
- 20.Журова Л.Е. Обучение грамоте в детском саду. - М., 1978.
 - 21.Илларионова Ю.Г. Учите детей отгадывать загадки. - М., 1982.
 - 22.Короткова З.П. Обучение детей дошкольного возраста рассказыванию. - М.,1962.
 - 23.Максаков А.Й. Правильно ли говорит ваш ребенок? - М., 1982.
 - 24.Максаков А.Й., Тумакова Г.А. Учите играя. - М., 1983.
 - 25.Машовець М.А. Підготовка студентів до співпраці з батьками дітей дошкільного віку. - К., 2000.
 - 26.Методика розвитку рідної мови і ознайомлення з навколишнім у дошкільному закладі / А.М. Богуш. Н.П. Орланова, Н.І. Зеленко, В.К.Лихолетова; за ред А.М. Богуш. - К.: Вища школа, 1992.
 - 27.Методические рекомендации по подготовке к обучению грамоте детей 5 лет /Сост. Л.Е.Журова, Н.С. Варенцова й др. - К., 1987.
 - 28.Методичні рекомендації щодо розвитку мови дітей раннього віку У порядку А.М.Богуш, А.П. Іваненко. - К., 1987.
 - 29.Развитие речи детей дошкольного возраста / Под ред. Ф.А. Сохина. - М.,1984.
 - 30.Срезневский Й.Й Русское слово. - М., 1986.
 - 31.Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям. // Вибр. твори: В 5-ти т. - К., 1977. - Т. 3.
 - 32.Тихеева Е.И. Развитие речи детей. — М., 1981.
 - 33.Фомичева М.Ф. Воспитание у детей правильного произношения. - М.,1982.
 - 34.Фролова А.Й. Игры-занятия с малышами. - К., 1987. 34.Швайко Г.С. Игры и игровые упражнения для развития речи. - М.. 1988.

ОСНОВИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА З МЕТОДИКОЮ КЕРІВНИЦТВА ЗОБРАЖУВАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ДІТЕЙ

1. Антонович Є.А., Захарчук Р.В., Чугай Р.В., Станкович М.С. Декоративно-прикладне мистецтво, - Львів: Світ, 1993.
2. Багатеєва З.А. Заняття аппликацией в детском саду. - М.: Просвещение, 1987.
3. Багатеєва З.А. Мотивы народных орнаментов в детских аппликациях. - М.: Просвещение, 1986.
4. Боров Ю.Б. Зстетика. - М.: Политиздат, 1988.
5. Волков Н.Н. Восприятие картины. - М., 1976.
6. Дубовик М.Ф. Ліплення в дитячому садку. - К.. Рад. Школа, 1984..
7. Казакова Т.Г. Изобразительная деятельность младших дошкольников. - М.: Просвещение, 1980.
8. Казакова Т.Г. Развивайте у дошкольников творчество. - М.: Просвещение, 1985.
9. Кириченко Н.Т. Сюжетне малювання в дитячому садку. - К.: Рад.школа, 1986.
- 10.Комарова Т.С. Изобразительная деятельность в детском саду. — М.: Просвещение, 1982.
- 11.Компанцева Л.В. Поэтический образ природы в детском рисунке. - М.: Просвещение, 1985.
- 12.Косминская В.В., Халезова Н.Б. Основы изобразительного искусства и методика руководства изобразительной деятельности детей. - М.: Просвещение, 1986.

13. Котляр В.Ф. Изобразительная деятельность дошкольников. - К.: Рад.школа., 1989.
14. Кузнецова Л.С. Беседы об изобразительном искусстве и архитектуре. - К.: Рад.школа., 1989.
15. Курочкина Н.А. Детям о книжной графике. - С.-П.: Авдиденг, 1997.
16. Лиштван З.В. Конструирование. - М.: Просвещение, 1981.

ОСНОВИ ПРИРОДОЗНАВСТВА З МЕТОДИКОЮ

1. Білан О. Екологічне виховання дітей дошкільного віку. ~ Львів, 1996.
2. Біологічний словник /За ред. К.М.Ситника, В.О.Топачевського. - К.
3. Веретеннікова С.О. Ознайомлення дітей дошкільного віку з природою. – К.:Вища шк, 1979;
4. Виноградова Н.Ф. Умственное воспитание детей в процессе ознакомления их с природой. — М., 1979.
5. Вірзілін М.М. Мандри з кімнатними рослинами. - К., 1973.
6. Горопаха Н.М. Виховання екологічної культури дітей. - Рівне. 2001.
7. Лисенко Н.В. Практична екологія для дітей. - Ів.-Франківськ. 1999.
8. Плохій З.П. Виховання екологічної культури дошкільників.-К, 2002.
9. Сюжетні заняття з фізичної культури з дітьми дошкільного віку / Укл. Вільчковський Е. С, Біленька Г. В., Богініч О.Л. - К., 1996
10. Яришева Н. Ф. Методика ознайомлення дітей з природою. - К., 1993.
11. Яришева Н. Ф. Основи природознавства. - К., 1995.

МЕТОДИКА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ

1. Богініч О.Л. Фізичне виховання дітей дошкільного віку засобами гри. // Навч.-метод. посібник. -К.: СП. «ЧИП». 2001.
2. Богініч О.Л. Зростаємо дужими // Дитина. Програма виховання і навчання дітей 3-го року життя. К.: 2001.
3. Богініч О.Л. Зростаємо дужими // Дитина. Методичні рекомендації виховання і навчання дітей 3-го року життя. К.: 2001.
4. Вильчковский З.С. Физическое воспитание дошкольников в семье. - К.:Рад. школа, 1987.
5. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Фізичне виховання дітей у дошкільному закладі. -К.,2001.
6. Вільчковський Е.С. Рухливі ігри в дитячому садку. - К.: Рад.школа, 1983.
7. Вільчковський Е.С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку.- Л:ВНТЛ, 1998.
8. Вільчковський Е.С. Зростаємо дужими. // Дитина. Програма виховання і навчання дітей дошкільного віку. -К.: Освіта, 1993.
9. Вільчковський Е.С, Стебельська О.Л. Виховуємо здорову дитину. // Малятко. Програма виховання дітей дошкільного віку. / за заг. ред. Плохій З.П. - К.,1999.
10. Воробей Г.В. Народні ігри та забави. - К., 1995.
11. Вольчинський А.Я. Українські рухливі ігри для дітей 5-6 років: Методичний посібник для вихователів дошкільних закладів. - К.. 1996.
12. Дмитренко Т.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей раннього і дошкільного віку. - К.: Вища школа, 1979.

13.Дмитренко Т.І. Руховий режим в дитячому садку. - К.: Рад. школа. 1980.

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНИХ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ

1. Данилова В.В., Рихтерман Т.Д., Михайлова З.А. Обучение математики в детском саду. - М.: Просвещение, 1997. - С. 31 - 49, 85 - 102.
2. Альтхауз Д., Дум З. Цвет, форма, количество. - М., Просвещение, 1984.
3. Папи Ж., Папи Ф. Дети и графы. Обучение детей дошкольного возраста математическим понятиям. - Просвещение, 1974.
4. Артемова Л.В. Колір, форма, величина. - К., 2001.
5. Баглаева Н.І. Сучасні підходи до логіко-математичного розвитку дошкільнят // Дошк. вих. - № 7. - 1999. - С. 3 - 4.
6. Грибанова О.К. та ін. Математика дошкільнятам. - К.: Рад.шк., 1990.
7. Грин Р., Лаксон В. Введение в мир числа. - М., 1982.
8. Данилова В.В., Рихтерман Т.Д., Михайлова З.А. Обучение математике в детском саду. -М.: Просвещение, 1997.
9. Конфорович О.Т., Лебедева З.П. Формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку. - К.: Вища школа, 1976.
- 10.Красницкая Т.С. Самостоятельная работа учащихся педагогического училища по курсу "Формирование элементарных математических представлений у детей". - М.: Просвещение, 1986.
- 11.Леушина А.М. Формирование элементарных математических представлений у детей дошкольного возраста. - М., 1974.
- 12.Математическое развитие дошкольников. Сост. Михайлова З.А., Полякова Н.М., Непомнящая Р.Л., Вербеная А.М. - СПб.: Акцидент., 1998. -94с.
- 13.Методика формування елементарних математичних уявлень у дітей /Під заг.ред. О.К.Грибанової. - К.: Вища школа, 1987. - С. 126-131.
- 14.Смоленцева А.А., Пустовойт О.В. Математика до школы. - Н.Новгород,1996.
- 15.Совершенствование процесса формирования математических представлений в детском саду. - Л, 1990.
- 16.Фидляр М. Математика уже в детском саду. - М., Просвещение, 1981.
- 17.Формирование элементарных математических представлений у дошкольников /Под ред. А.А.Столяра. - М., 1988.
- 18.Щербакова К.Й. Методика формування елементарних уявлень у дошкільників: Навч. посібник. - К., 1996.

ДОШКІЛЬНА ЛІНГВОДИДАКТИКА

1. Богуш А.М. Мовленнєвий розвиток дошкільника від народження до 7 років. Монографія.-Київ, -2004.
2. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: теорія і практика. – Запоріжжя: Просвіта, - 2002.
3. Богуш А.М. Методика розвитку рідної мови і ознайомлення з навколишнім у дошкільному закладі: Практикум: навч. посібник. - К.: Вища школа, 1995. - 192с.
4. Богуш А.М. Готуємо руку дитини до письма. – Тернопіль Мандрівець, 1999.
5. Витоки мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку: Програма та методичні рекомендації /Укл. А. М. Богуш - Одеса: Маяк, 1999.

6. Диагностические методики выявления уровня психического развития детей дошкольного возраста / А.М.Богуш, В.А.Инжестойкова. - Одесса, 1991. -47с.
7. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія: У 2-х.ч.; Посібник /Упор.А.М. Богуш. - К.: Вища школа, 1999.
8. Коментар до Базового компонента дошкільної освіти в Україні: Науково-методичний посібник/Науковий редактор О.Л.Кононко. – К.: Ред.журн. «Дошкільне виховання», 2003.
9. Короткова З.Л. Обучение детей дошкольного возраста рассказыванию: Пособие для воспитателя. - М.: Просвещение, 1982. -128 с.
- 10.Крутій К.Л. Створення мовленнєвого середовища: Теоретичні засади і практична реалізація. - Запоріжжя: Тов. ЛШСЛтд., 2001. -164 с.
- 11.Крутій К.Л. Мовленнєве заняття: досвід, проблеми, пропозиції. — Запоріжжя, ТОВ "ЛШС" лтд, 1998. -160 с.
- 12.Кулачковская С.Е., Ладнвир С.А., Пироженко Т.А. Учите малыша общаться с детьми и взрослыми: Методические рекомендации. - К., 1995.- 63с.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ВСТУПНОГО ІСПИТУ З ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ДОШКІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ

1. Методика ознайомлення дошкільників з цифрами.
2. Гра як провідний вид діяльності у дошкільному віці. Особливості використання ігор з дітьми різних вікових груп.
3. Характеристика основних нормативних документів, що регламентують завдання, напрями і шляхи реформування дошкільного виховання.
4. Система дошкільної освіти в Україні. Характеристика типів закладів дошкільної освіти, визначених в Законі України „Про дошкільну освіту”. Дошкільний навчальний заклад, його повноваження.
5. Методика організації праці в природі з дітьми різних вікових груп.
6. Особливості та виховне значення сюжетно – рольових ігор дітей. Педагогічне керівництво розвитком сюжетно – рольових ігор і взаємовідносинами дітей у процесі гри.
7. Типи занять з фізичної культури у ДНЗ. Їх структура та зміст.
8. Основні форми організації процесу життєдіяльності дітей дошкільного віку.
9. Фізкультурно – оздоровчі заходи в режимі дня, їх види. Правила підбору фізичних вправ для ранкової гімнастики. Особливості методики проведення комплексу вправ ранкової гімнастики для дітей різних вікових груп.
- 10.Виховне, освітнє та розвивальне значення іграшки. Історія її виникнення та створення. Вимоги до іграшок та їх класифікація.
- 11.Роль різних аналізаторів у формуванні уявлень у дітей – дошкільників про множину предметів. Методика ознайомлення молодших дошкільників з множинами.
- 12.Сенсорне виховання дітей дошкільного віку: сутність, значення, завдання і зміст.
- 13.Особливості ознайомлення дошкільників з числами в межах 10 та методика навчання їх лічильній діяльності в контексті розвивального навчання.
- 14.Особливості морального виховання дошкільників. Завдання, зміст, форми, методи морального виховання дітей дошкільного віку. Основні показники

- морального розвитку старшого дошкільника, визначені Базовою програмою розвитку дитини «Я у світі».
- 15.Словесні методи ознайомлення дітей з природою. Види бесід, правила їх проведення.
 - 16.Методика ознайомлення дошкільників з рідним краєм та Батьківщиною.
 - 17.Бесіда як метод розвитку діалогічного мовлення дітей. Особливості підготовки і методики проведення бесіди з дітьми старшого віку.
 - 18.Мета, завдання та зміст фізичного виховання дітей дошкільного віку за Базовою програмою розвитку дитини «Я у світі».
 - 19.Мета та методи екологічного виховання дошкільників. Зміст екологічно доцільної поведінки за Базовою програмою розвитку дитини «Я у світі».
 - 20.Взаємодія ДНЗ і сім'ї. Завдання, зміст і форми організації роботи з батьками, визначені Базовою програмою розвитку дитини «Я у світі».
 - 21.Специфіка організації та методика проведення занять у ДНЗ із ознайомлення дітей з природою.
 - 22.Сутність та особливості процесу розвивального навчання дітей в ДНЗ, його своєрідність в порівнянні з навчанням у школі.
 - 23.Методи і прийоми навчання математики дітей дошкільного віку. Роль методу моделювання в математичному розвитку дошкільників.
 - 24.Характеристика основних і специфічних завдань словникової роботи. Методи словникової роботи. Спрямованість педагогічної роботи на збагачення словникового запасу дітей різних вікових груп за Базовою програмою розвитку дитини «Я у світі».
 - 25.Завдання трудового виховання в ДНЗ. Форми організації та види праці дітей дошкільного віку.
 - 26.Особливості навчання дітей дошкільного віку вимірювальній діяльності.
 - 27.Естетичне виховання дітей дошкільного віку: суть, завдання, зміст та засоби.
 - 28.Особливості проведення занять з фізичної культури у різних вікових групах. Шляхи підвищення моторної та загальної щільності занять з фізичної культури.
 - 29.Значення, зміст та методика проведення цільових прогулянок в природу з дітьми різних вікових груп.
 - 30.Особливості розумового виховання дітей дошкільного віку.
 - 31.Методика формування уявлень у дітей різних вікових груп про форму предметів та геометричні фігури.
 - 32.Готовність дитини дошкільного віку до навчання в школі. Значення інтелектуального розвитку дитини у її готовності до навчання.
 - 33.Методи і прийоми навчання дітей рідної мови.
 - 34.Завдання, зміст та методика навчання звукового аналізу слів.
 - 35.Дошкільна педагогіка як наука. Джерела розвитку дошкільної педагогіки.
 - 36.Методика навчання дітей дошкільного віку предметному ліпленню, особливості і відмінності.
 - 37.Методи і прийоми навчання дошкільників образотворчій діяльності.
 - 38.Особливості і значення дидактичних ігор. Структура дидактичних ігор, їх види і місце у педагогічному процесі дошкільного навчального закладу.
 - 39.Заняття як одна із форм навчання дітей образотворчої діяльності.

- 40.Оздоровче і виховне значення рухливих ігор. Поняття про рухливу гру, її структура. Класифікація та основні види рухливих ігор.
- 41.Значення і завдання музичного виховання дітей дошкільного віку.
- 42.Методика організації слухання музики в різних вікових групах ДНЗ.
- 43.Методика розучування пісні з дітьми дошкільного віку.
- 44.Типи музичних занять в ДНЗ. Їх структура і зміст. Вимоги щодо організації та проведення музичних занять.
- 45.Особливості організації процесу життєдіяльності дітей дошкільного віку у світлі вимог Базової програми розвитку дитини «Я у світі».
- 46.Відображення змісту валеологічних знань дітей у Базовій програмі розвитку дитини «Я у світі» (за сферами життєдіяльності «Природа», «Культура», «Люди», «Я сам»)
- 47.Особливості ознайомлення дітей з довкіллям у ДНЗ.
- 48.Методи ознайомлення дітей із соціальною дійсністю.
- 49.Педагогічні вимоги до проведення занять з художньої праці.
- 50.Музичне сприймання як основа музично-освітньої діяльності дітей дошкільного віку.
- 51.Методика ознайомлення дітей із державними символами України.
- 52.Методика використання малих фольклорних жанрів у ДНЗ.
- 53.Види театралізованої діяльності. Особливості театралізованої діяльності дошкільників.
- 54.Методика організації музично-театралізованої діяльності в ДНЗ.
- 55.Особливості використання українського фольклору в музично-театралізованих заходах у ДНЗ.
- 56.Розваги як форма організації театралізованої діяльності дошкільників. Види розваг, методика їх проведення.